

de Correspondent

5 april 2018 • Leestijd 13 - 18 minuten •

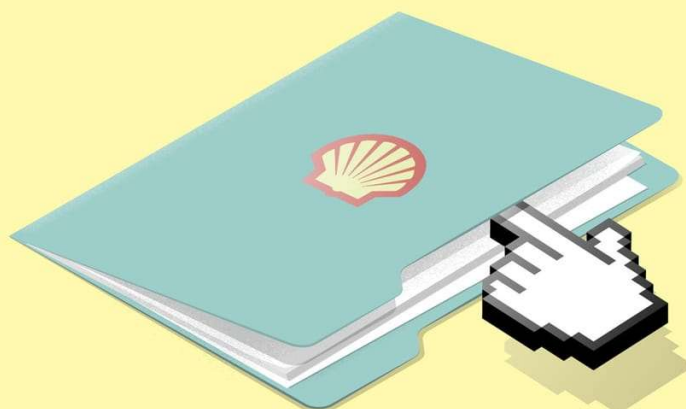
Shell kent de risico's van klimaatopwarming al meer dan dertig jaar. Wat deed het bedrijf met die kennis? Samen met de Amerikaanse website Climate Files maak ik bijna veertig documenten van Shell openbaar die gezamenlijk een goed antwoord geven.

#ShellKnew. In deze interne documenten kun je zelf lezen wat Shell sinds 1986 weet over klimaatverandering

Correspondent Democratie & Klimaat

Jelmer **MOMMERS**

Illustratie: Onze redactioneel vormgevers Leon (Postma) en Leon (de Korte)

Woensdag werd bekend dat Milieudefensie Shell voor de rechter daagt omdat het bedrijf bijdraagt aan ‘gevaarlijke klimaatverandering’. Milieudefensie wil dat het bedrijf daarmee stopt door de olie- en gasproductie snel af te bouwen.

In Amerika lopen al negen klimaatrechtszaken waarin steden en staten financiële bijdragen voor klimaatmaatregelen eisen van de olie- en gasindustrie, zodat niet alleen belastingbetalers opdraaien voor de kosten.

Hoewel de eisen verschillen, hebben deze rechtszaken ook iets gemeen: ze stellen oliebedrijven aansprakelijk omdat die *al vele decennia* kennis hebben over de gevaren van klimaatverandering.

Deze donderdag maakte ik in samenwerking met de Amerikaanse website Climate Files een verzameling Sheldocumenten openbaar die laten zien dat die claim voor Shell gegrond is. Een deel van de 38 documenten (plus bijlagen) is gebrandmerkt als ‘vertrouwelijk’, een ander deel was juist bedoeld voor een breed publiek, maar raakte in de vergetelheid.

Het is de eerste keer dat al deze documenten op één plek te zien zijn, zodat burgers, advocaten, beleidsmakers en Shellmedewerkers zelf kunnen lezen wat het Nederlands-Britse concern wist en dacht over het klimaat. Zo kan iedereen zelf een oordeel vormen over hoe Shell met het vraagstuk is omgesprongen.

Het Center for International Environmental Law (CIEL) publiceerde deze donderdag een analyse van alle documenten. CIEL noemt de

openbaarmaking een ‘mogelijk keerpunt’ voor de juristen die proberen te bewijzen dat Shell al decennia op de hoogte was van de klimaatrisico’s van zijn producten. ‘Dit is een set significante documenten, die de gaten opvullen in een verhaal dat meerdere decennia, continenten en disciplines omvat’, aldus de analyse.

De documenten zijn opgesteld in de jaren tachtig en negentig, een belangrijke fase in de geschiedenis van de klimaatwetenschap, het klimaatbeleid en het publieke debat over de risico’s en de realiteit van beide, schrijft CIEL.

‘Ze brengen de interne discussies bij Shell over klimaatrisico’s aan het licht en laten voor het eerst zien dat er een groot gat gaapt tussen die interne discussies en wat het bedrijf in de buitenwereld daadwerkelijk deed’, aldus de onderzoeksorganisatie. ‘De informatie komt op een kritiek moment, omdat Shell in een groeiend aantal rechtsgebieden wordt onderzocht en aangeklaagd - van de VS tot de Filipijnen.’

Wat eraan voorafging

De openbaarmaking van de Shelldocumenten komt ruim een jaar nadat ik Shells eigen alarmerende klimaatfilm *Climate of Concern* uit 1991 uit de mottenballen haalde. Daarin riep het concern op tot ‘onmiddellijke actie’ om de gevaren van klimaatverandering te beperken. Het bedrijf luisterde zelf alleen nauwelijks naar die oproep, schreef ik destijds, mede op basis van de documenten die je nu zelf kunt lezen.

Zo blijft Shell nieuwe voorraden olie en gas aanboren, terwijl het weet dat iedere nieuwe put en pijplijn het klimaatprobleem vergroten.

De film en de documenten kreeg ik in 2017 in handen tijdens een langlopend onderzoek naar Shell, waarvoor ik ook een serie gesprekken met Shellmedewerkers publiceerde.

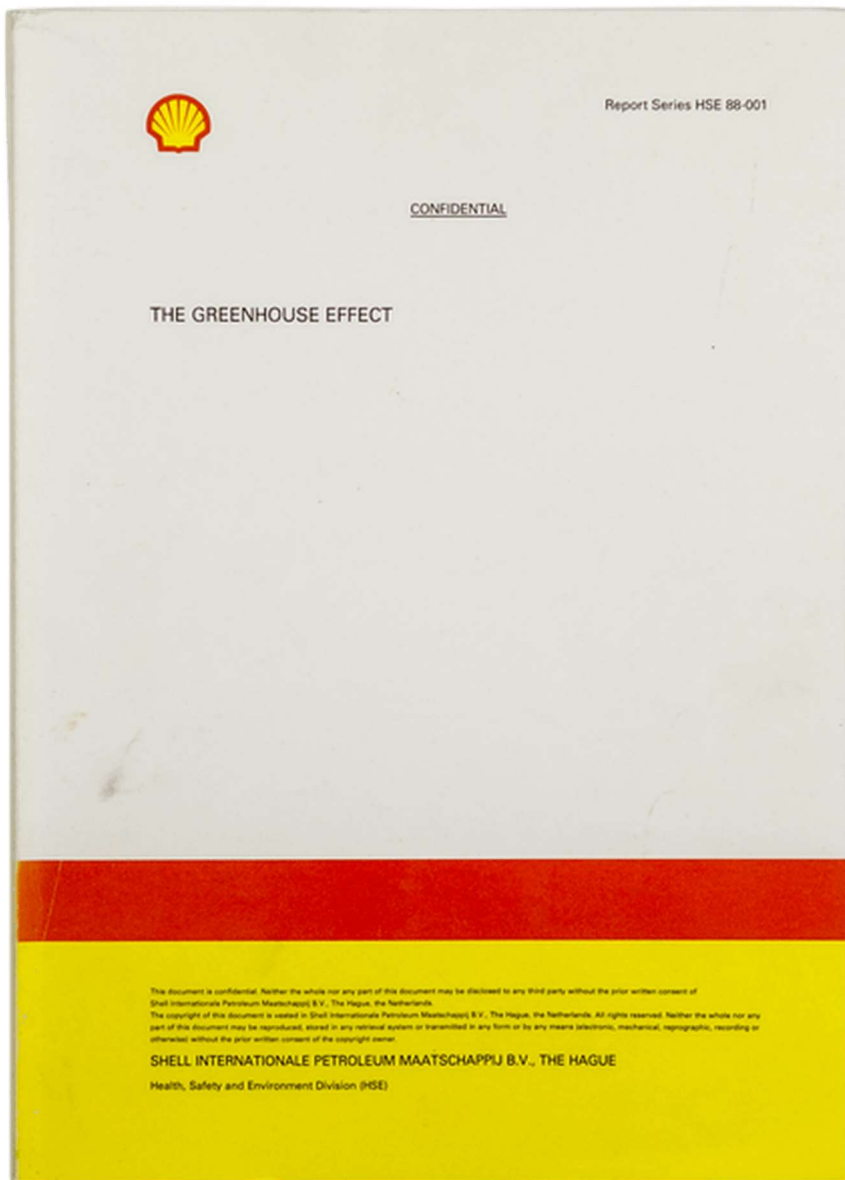
De documenten laten zien hoe klimaatwetenschap het bedrijf binnensijpelt en hoe Shell die intern interpreteert. Aan de andere kant tonen de documenten hoe Shell zich naar buiten toe presenteert en voor welk overheidsbeleid het lobbyt.

De documenten laten een scherpe tegenstelling zien tussen intern aanwezige kennis van de risico's aan de ene kant en de conclusies die Shell daaraan verbindt – voor de eigen activiteiten en voor het overheidsbeleid waar het voor lobbyt. In dit verhaal bespreek ik de inhoud van elf belangrijke documenten en reageren experts uit binnen- en buitenland op de openbaarmaking ervan.

Bill McKibben, een bekende klimaatjournalist en een van de grondleggers van de klimaatbeweging in Amerika, zegt: 'Uit deze documenten blijkt kraakhelder dat Shell zeker tegen het einde van de jaren tachtig het gevaar van klimaatverandering volledig onderkende. Als het bedrijf toen openhartig tegenover de rest van de wereld was geweest, hadden we aan de slag kunnen gaan. En hoewel we de opwarming van de aarde nog niet hadden kunnen oplossen, zouden we wel een eind op weg zijn. Maar in plaats daarvan kozen ze ervoor om zich in te dekken, de zaak te bagatelliseren, de aandacht af te leiden. Gezien wat er op het spel staat, is dat zowel tragisch als immoreel. Shell wist ervan. En nu wij ook.'

1986: 'Wij veroorzaken ernstige klimaatverandering', geeft Shell toe

Het eerste en belangrijkste document dat we openbaar maken is **The Greenhouse Effect**. ▾ Het is in 1986 ▾ geschreven door Shells *Greenhouse effect working group* en in 1988 gepubliceerd. ↗

‘Wetenschappers zijn het er in grote mate over eens dat de toename van broeikasgassen voor opwarming van de aarde zorgt’, schreven Shells onderzoekers. De modellen wezen op ‘significante veranderingen van de zeespiegel, oceaanstromingen, neerslagpatronen, regionale temperaturen en van het weer’.

‘Zulke relatief snelle en dramatische veranderingen hebben gevolgen voor de leefomgeving van mensen, voor hun toekomstige levensstandaard en voedselvoorraden, met potentieel grote sociale, economische en politieke consequenties van dien’, ging de tekst verder.

Er was genoeg bekend om over oplossingen na te gaan denken, schreven de Shellmedewerkers, pas in actie komen bij onomstotelijk bewijs was onverstandig. ▼ Want dan zou het te laat zijn om effectieve maatregelen te nemen. ▼

Voor de industrie ‘staan enorme belangen op het spel’, wisten de onderzoekers ook. ‘Aangezien fossiele brandstoffen de voornaamste bron zijn van CO₂ in de atmosfeer, is het zeer wenselijk dat de energie-industrie de blik naar voren gericht houdt.’

Shell begreep ruim een kwart eeuw geleden al dat broeikasgassen zich ophopen in de dampkring, daar warmte vasthouden en zo bepalen hoe warm het op aarde is.

Shell kwantificeerde in het rapport zelfs de eigen bijdrage aan het probleem: 4 procent van alle CO₂-uitstoot in 1984 kwam door verbranding van Shells producten, wisten de onderzoekers. * Daarmee wist het bedrijf dat het een substantiële bijdrage leverde aan het probleem, terwijl het publiek pas sinds kort over dergelijke cijfers beschikt. ▼

In hun inventarisatie van mogelijke beleidskeuzes schreven de onderzoekers dat alleen ‘draconische maatregelen zoals een wereldwijd verbod op kolenverbranding enig significant effect zouden hebben.’ ▼

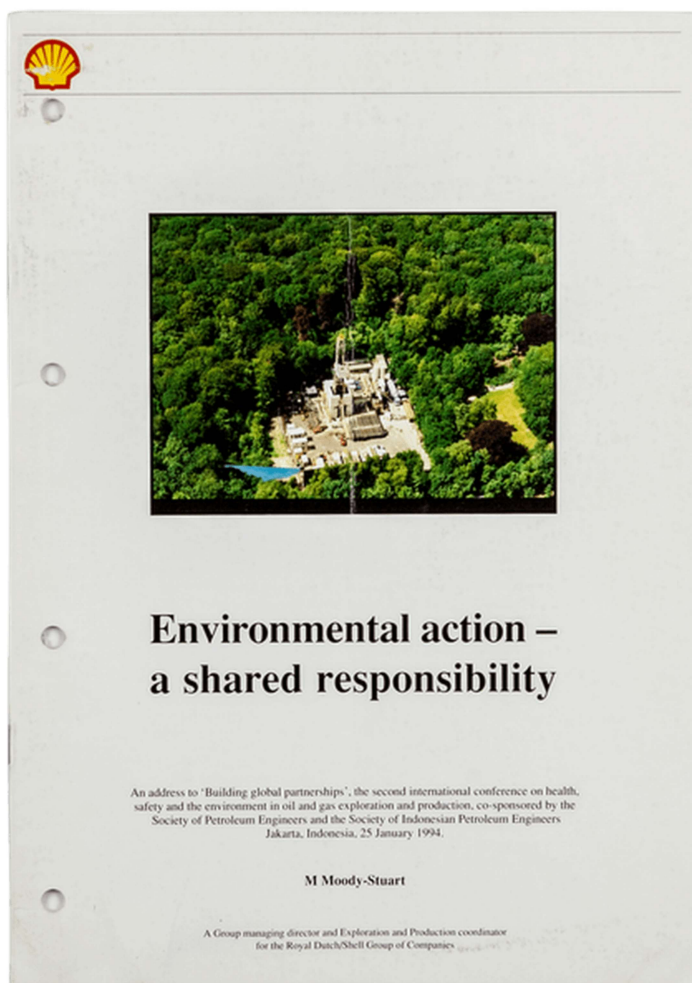
Shell – in die tijd nog actief in de steenkool – zag zulke oplossingen als ‘economisch noch politiek haalbaar’: ‘Hoewel het in theorie mogelijk is het gebruik van fossiele brandstoffen via wetgeving in te perken, is een wereldwijde reductie op wat voor manier dan ook extreem onwaarschijnlijk.’

1994: Van erkenning naar twijfel

In de speech **Environmental action - a shared responsibility** van januari 1994 zei Shelltopman Mark Moody-Stuart dat zijn industrie fundamenteel niet-duurzaam is, ‘en we moeten niet doen alsof dat onwaar is’.

Maar omdat olie en gas voor economische ontwikkeling zorgen, moest Shell wél doorgaan met het winnen van fossiele brandstoffen, zei hij.

Moody-Stuart erkende dat de toename van CO₂ in de atmosfeer waarschijnlijk tot opwarming van het klimaat zou leiden, en hij waarschuwde dat het ‘nadelig zou zijn voor de

sector als deze het concept zou weghonen of ontkennen’.

Toch was dat precies wat Shell zou doen: het bedrijf begon halverwege de jaren negentig de onzekerheden in de klimaatwetenschap te benadrukken, terwijl wereldleiders juist steeds serieuzer begonnen na te denken over klimaatmaatregelen. Shell zou vanaf dit moment telkens verwijzen naar de noodzaak van economische ontwikkeling - als argument om ongewenst klimaatbeleid van tafel te vegen.

Dat blijkt bijvoorbeeld uit het rapport **The Enhanced Greenhouse Effect. A review of the Scientific Aspects** uit december 1994. ‘De dreiging van klimaatverandering is en blijft de belangrijkste milieukwestie voor de fossiele brandstoffenindustrie, met grote gevolgen voor de business’, schrijft Shell.

De organisatie bespreekt de recente rapporten van het IPCC en de ‘alom bekende wetenschappelijke grondslagen’ uit de klimaatwetenschap waarover ‘volledige consensus’ is (zoals het feit dat meer broeikasgassen in de atmosfeer meer warmte vasthouden).

Vervolgens bespreekt het rapport de klimaatsceptici, ‘een behoorlijke minderheid’ die stelt dat ‘de zorgen over de opwarming van de aarde overdreven en ondoordacht zijn’.

Peter Langcake – milieu-adviseur bij Shell – weegt hun bezwaren, maar vindt ze niet overtuigend en legt ze naast zich neer. De klimaatwetenschap kon niet terzijde worden geschoven en het probleem was reëel, oordeelde hij.

Maar – en vanaf hier dient het rapport puur de economische belangen van Shell – het beleid van de oliegiant moest *niet* op die conclusie gebaseerd worden. Volgens het rapport uit december 1994 moest ‘elke beleidsmaatregel expliciet rekening houden met de zwaktes in de wetenschappelijke redenering’.

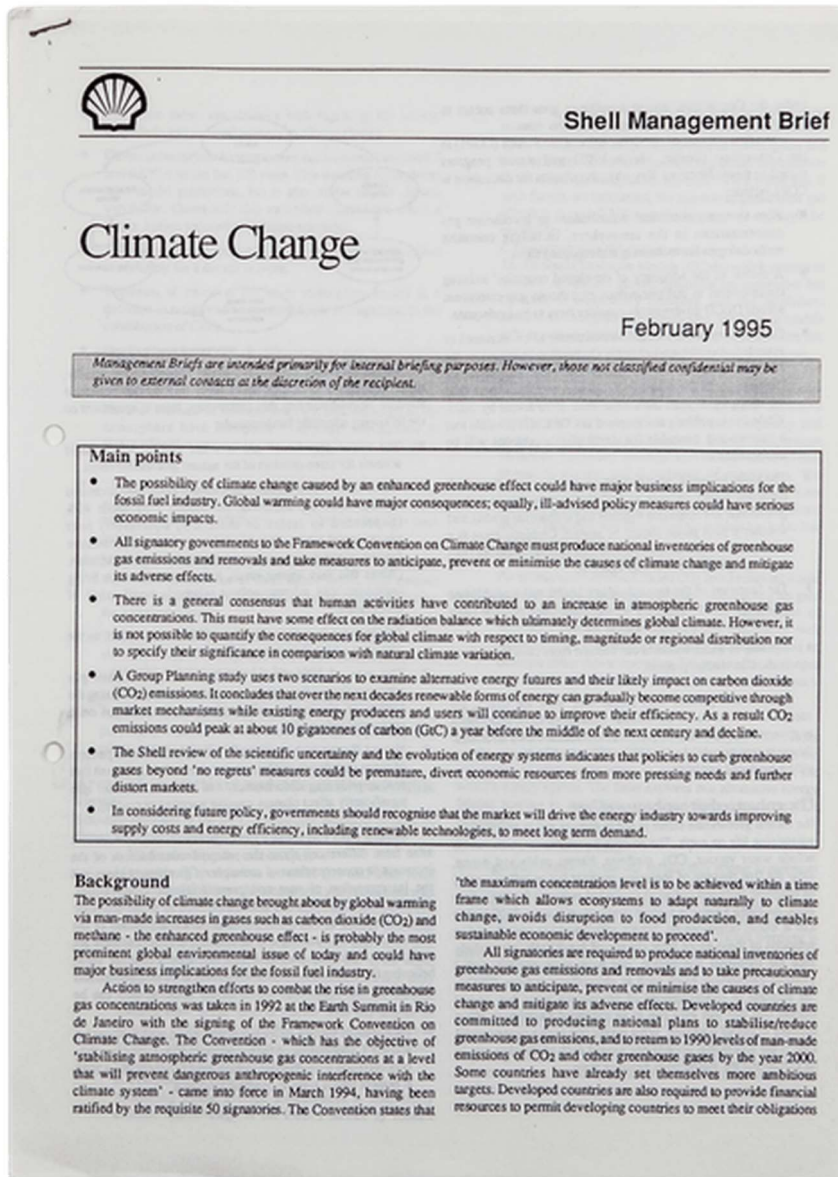

Shell pleitte tegen alle maatregelen behalve zogeheten ‘*no regret*’-maatregelen, zoals energiebesparing, die sowieso economisch voordeel opleveren voor het bedrijf en de consument. ‘De onzekerheid in de wetenschap en de evolutie van energiesystemen tonen aan dat het prematuur is broeikasgassen verder te beperken dan de ‘*no regret*’-maatregelen vragen, omdat middelen dan niet elders kunnen worden ingezet en markten verder verstoord raken.’

1995: Shells lobby om ingrijpen te voorkomen

Dit uitgangspunt wordt vervolgens overgenomen in documenten die (deels) openbaar gemaakt werden, zoals de *management briefs* die werden gebruikt om het management bij te praten over bepaalde

ontwikkelingen, maar die medewerkers ook selectief met de buitenwereld mochten delen, bijvoorbeeld met beleidsmakers die in 1998 in Kyoto samen zouden komen voor de eerste wereldwijde klimaatop.

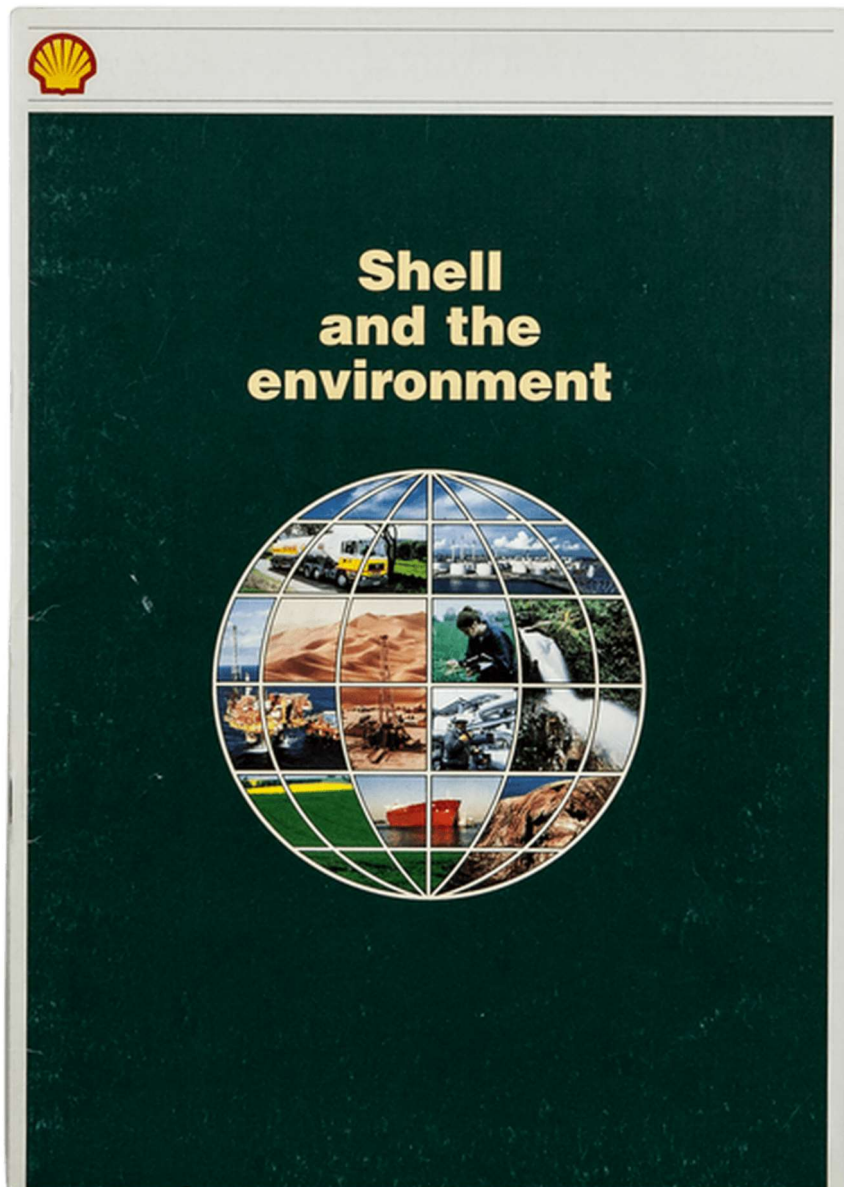

Zo nam Shell in de management brief **Climate Change** uit februari 1995 bijna alle conclusies uit het rapport van december 1994 over. 'De mogelijkheid dat klimaatverandering wordt veroorzaakt door het versterkte broeikas effect kan aanzienlijke zakelijke gevolgen hebben voor de fossiele brandstofindustrie', staat daarin. 'De opwarming van de aarde

heeft mogelijk enorme consequenties, maar ook onbezonnen beleid kan grote economische invloed hebben.’

Dat terwijl dezelfde briefing erkent dat de toename van broeikasgassen in de atmosfeer sneller ging dan ooit eerder ‘is ervaren in de geschiedenis van de mensheid’.

In het rapport **Is Climate Change Occuring Already?** uit oktober 1995 vraagt Shell zich af of er al voldoende bewijs is om te zeggen dat de mensheid klimaatverandering veroorzaakt – iets waar het in 1986 nauwelijks aan twijfelde. Het rapport ontkent niet dat het klimaat verandert, maar concludeert wel dat ‘een langzame opeenstapeling van bewijs en niet een "*smoking gun*" zal aantonen dat een deel van de geconstateerde klimaatverandering ontstaat door uitstoot die door mensen is veroorzaakt’.

Shells pr-afdeling maakte ook rapporten en informatieve folders om het personeel én het publiek in te lichten over bepaalde ontwikkelingen. In de folder **Shell and the environment** die in 1995 werd gemaakt door 'Group Public Affairs', schrijft Shell: 'Alles wat we doen moet gebaseerd zijn op degelijke wetenschap, rekening houdend met kosten en baten en de economische behoeftes en ambities van zowel ontwikkelde als zich ontwikkelende landen.'

In de management brief **The Intergovernmental Panel on Climate Change** uit april 1996 vat Shell de bevindingen van het recentste IPCC-rapport uit 1995 samen:

- ‘Klimaatverandering vormt een significante bedreiging van de maatschappij en ecosystemen.
- Bestaande en te verwachten technologische mogelijkheden kunnen de toekomstige uitstoot substantieel beperken.
- Overheden kunnen een breed scala aan maatregelen inzetten om klimaatverandering tegen te gaan.’

Het IPCC-rapport ‘lijkt een oproep tot politieke actie’, schreef Shell. ‘Er is geen excuus om niks te doen.’ Tegelijkertijd herhaalt het de eerdere conclusie over de noodzaak van ‘behoedzaam’ beleid: ‘Onomkeerbare acties moeten worden vermeden.’

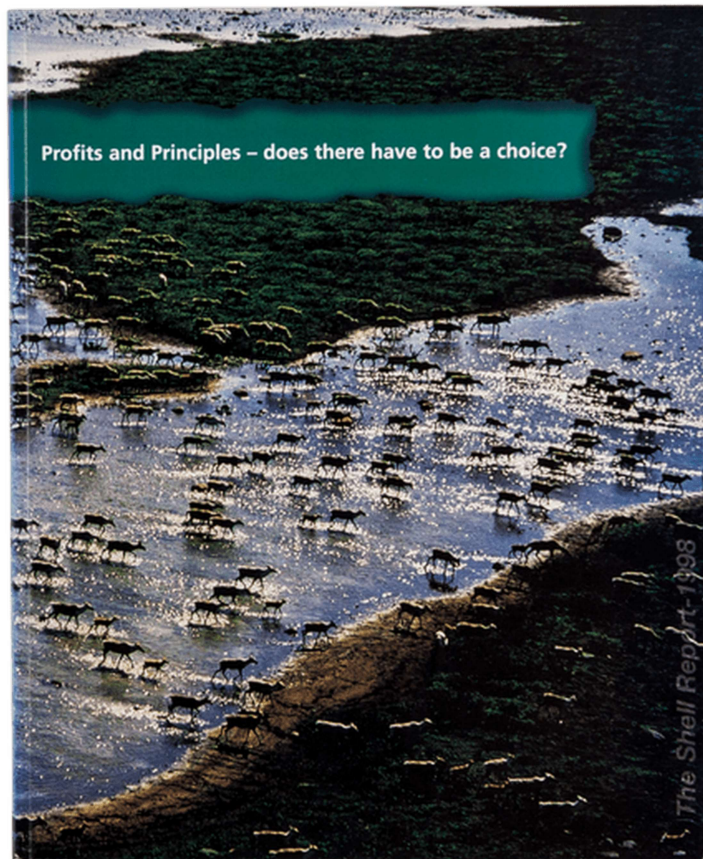
Wat je verder in de documenten kunt lezen

Tussen de documenten zitten meer advertentiecampagnes, speeches en rapporten die Shell voor een breed publiek maakte. Daarin worden de dilemma’s tussen behoud van een goed milieu en economische ontwikkeling op basis van fossiele brandstoffen steeds voor het voetlicht gebracht.

Dat deed Shell bijvoorbeeld in het rapport **Profits and Principles – does there have to be a choice?** uit april 1998. En in de daaropvolgende advertentiecampagne, *Listening and Responding* uit 1999. Shell benadrukte daarin dat het ‘de principes van duurzame ontwikkeling onderschrijft, daarbij een balans zoekend tussen de eigen legitieme commerciële belangen en de bredere noodzaak om het milieu te

beschermen en te verbeteren, en bij te dragen aan sociale vooruitgang en stabiliteit.’ *

In de folder **Climate Change. What does Shell think and do about it?**, in maart 1998 gepubliceerd door Shells Publicity Services en bedoeld voor het publiek, beschrijft Shell de beste oplossingen voor klimaatverandering. De eerste drie die het bedrijf opnoemt: ‘het blijven produceren van olie en gas’, de ‘verstrekking van meer natuurlijk gas’ en ‘de ontwikkeling van Shells activiteiten in stroomopwekking met behulp van aardgas’.*

De reden: bij het verbranden van aardgas komt ongeveer half zoveel CO₂ vrij als bij het verbranden van steenkool, dus daarop inzetten is goed, aldus Shell.

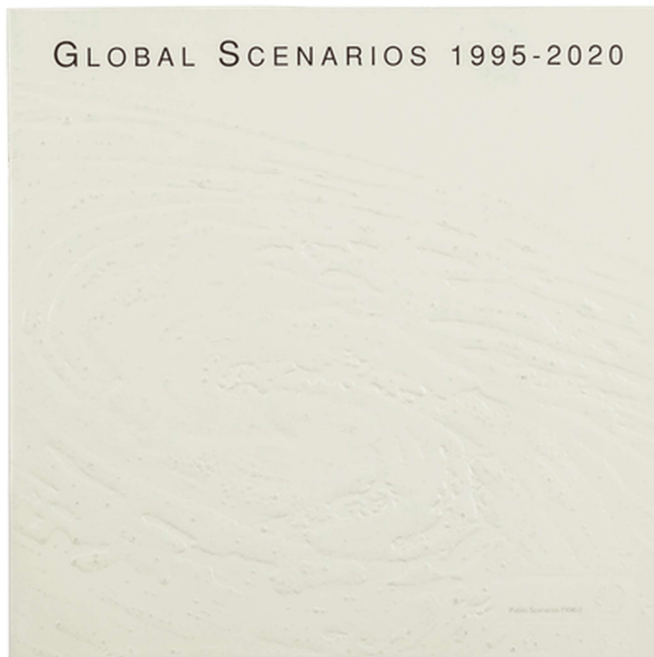
De folder bevat een grafiek [↗](#) waarin Shell laat zien welke gevolgen het opbranden van de bekende reserves van olie, gas en kolen voor de concentratie van CO₂ in de atmosfeer zou hebben.

De grafiek laat zien dat Shell in 1998 al begreep dat het opgebruiken van de 'bekende en vermoedelijke reserves van fossiele brandstoffen' leidt tot een verre overschrijding van de Europese klimaatdoelstellingen die destijds bekend waren. [↗](#) Dat Shell die bronnen toch ging ontginnen, en zelfs 'onconventionele' voorraden aanboorde zoals schaliegas, [↗](#) gaat dus rechtstreeks in tegen de kennis die het bedrijf in 1998 al in huis had.

Tussen de documenten zitten ook twee toekomstscenario's van Shell, uit **1995** [↗](#) **en 1998**, [↗](#) waarvan op de website van Shell alleen nog samenvattingen staan. [↗](#) Deze scenario's laten zien dat het bedrijf goed in staat is om de grote trends in de wereld accuraat te voorspellen, zoals globalisering, de opkomst van technologie en de toename van ongelijkheid.

Onderzoeksorganisatie

CIEL: 'Ze laten zien hoe Shell decennia vooruit plant, en dus heel goed in staat was overwegingen over klimaatverandering en de noodzaak om fossiele brandstoffen uit te faseren mee te nemen in hun planningen. Maar in plaats van te kiezen voor maatregelen

waarmee een klimaatcatastrofe kon worden afgewend, bleef Shell zoeken naar nieuwe mogelijkheden om gas en olie te exploiteren.'

In het scenario van 1998 schetst Shell een mogelijke toekomst waarin met name jonge consumenten, in reactie op het gebruik van fossiele brandstoffen, in opstand komen. Op dezelfde manier waarop mensen een generatie eerder 'fel tegen de tabaksindustrie' gekant raakten, zou er nu een generatie opstaan die fel voor het milieu zou opkomen, voorzag Shell.

Het scenario van twintig jaar terug voorspelt zelfs dat na een serie 'gewelddadige stormen' in 2010 'een coalitie van non-gouvernementele organisaties een gezamenlijke rechtszaak begint tegen de Amerikaanse overheid en de olie- en gasindustrie' omdat 'zij negeren wat wetenschappers (inclusief hun eigen) al jaren zeggen: dat er iets gedaan moet worden'.

Een wonderlijk rake voorspelling: zowel de Amerikaanse overheid als de olie- en gasindustrie wordt nu aangeklaagd.

Wat deze documenten nu relevant maakt voor aandeelhouders...

Shell heeft lang niet altijd gehandeld in lijn met de eigen kennis. Het blijft nieuwe olie- en gasbronnen aanboren die, als ze worden opgebruikt, het resterende CO2-budget helpen overschrijden, terwijl het bedrijf zich daar al zeker sinds 1998 bewust van is.

In 1989 werd Shell lid van de Global Climate Coalition, een Amerikaanse groep die als doel had om twijfel te zaaien over de ernst van klimaatverandering. Shell bleef bijna tien jaar lid van die groep, die alle mogelijke middelen inzette om twijfel te verspreiden: met reclames, advertorials in nationale kranten, speciale memo's voor journalisten en door te lobbyen bij Congresleden.

En dat terwijl het interne Shell-rapport van 1988 kraakhelder was over de risico's. Peter Frumhoff, die in de VS voor de Union of Concerned Scientists onderzoek doet naar de verantwoordelijkheden van oliebedrijven, noemt het 'stuitend' dat Shell lid was van die lobbygroep en tegelijkertijd 'expliciet erkende dat onzekerheid nooit een excuus mag zijn om niks te doen' en 'zoveel moeite deed om precies te begrijpen wat het concern bijdroeg aan de opwarming door de uitstoot van hun producten'.

En, benadrukt Frumhoff: 'Shell neemt nog steeds niet publiekelijk afstand van brancheorganisaties als de American Petroleum Institute (API) of de

Western States Petroleum Association (WSPA), die blijven lobbyen tegen klimaatbeleid.’ ↗

De grote vraag is of Shell zijn aandeelhouders juist heeft geïnformeerd over de risico's die het in 1988 optekende, zegt Frumhoff. 'Het staat buiten kijf dat aandeelhouders deze documenten moeten zien om vast te stellen of de risico's die Shell signaleerde wel effectief zijn gecommuniceerd.'

Tom Burke, voorzitter van de groene denktank E3G en tussen 2012 en 2014 lid van Shells externe evaluatiecommissie, is dat met Frumhoff eens. 'Het wordt nergens duidelijk wanneer de Shell-onderzoekers naar de directie zijn gestapt met hun kennis. En wat daar vervolgens mee is gedaan.'

'Shell begreep de wetenschap heel vroeg, en eerder dan veel andere oliebedrijven', zegt Burke. 'De bevindingen uit 1988 waren volledig consistent met wat het IPCC later zou schrijven. Maar het lijkt erop alsof Shell niet wist wat het met die kennis aan moest.'

Het concern verliet de lobbygroep van klimaatsceptici pas toen het 'debat' over de klimaatwetenschap in de VS stevig wortel had geschoten. ↗ In 1998 schaarde Shell zich zelfs als een van de eerste grote oliebedrijven achter de wetenschappelijke consensus over klimaatverandering.

...en voor juristen en journalisten

Kristin Casper, juridisch adviseur van Greenpeace Canada, zegt het zo: 'Als Shell, samen met andere fossielebrandstofbedrijven, zinvolle actie had ondernomen toen in 1988 het rapport over het broeikaseffect uitkwam, zouden de huidige risico's en gevolgen van klimaatverandering minder

nijpend zijn. En dan zou het bedrijf nu minder of zelfs helemaal geen rechtszaken aan de broek hebben gehad.’

Volgens Casper is de publicatie van de documenten van groot belang. ‘Het naar buiten brengen van deze bedrijfsrapporten brengt de samenleving, inclusief rechtbanken en juristen, dichterbij de waarheid over wat grote bedrijven werkelijk wisten over de risico’s van de klimaatcrisis voor kwetsbare gemeenschappen’, zegt ze. ‘En met die waarheden kan de maatschappij op zoek gaan naar oplossingen om die gemeenschappen te beschermen tegen de gevaren van klimaatverandering. En moeten degenen die er de meeste verantwoordelijkheid voor dragen, hun eerlijke deel bijdragen aan de kosten voor het aanpakken van de gevolgen.’

CIEL wijst erop dat er tot voor kort relatief weinig over Shells interne klimaatkennis bekend was. Over ExxonMobil zijn in de VS de afgelopen jaren tientallen publicaties verschenen op basis van interne documenten, wat heeft geleid tot verschillende strafrechtelijke onderzoeken en rechtszaken omdat Exxon het publiek en de eigen aandeelhouders een ander verhaal vertelde dan intern bekend was.

CIEL: ‘Zoals het naar buiten brengen van de Exxon-documenten tot nieuw onderzoek naar het gedrag van dat bedrijf heeft geleid, betekent de beschikbaarheid van een significante hoeveelheid Shell-documenten dat er mogelijk al snel nog meer onthullingen zullen volgen.’

Wat er hierna komt

‘Of het nu om onderzoek of om procesvoering gaat: het ene document leidt naar het volgende’, schrijft CIEL. ‘Er komen namen, data en verbanden

tevoorschijn die een almaar uitdijende (en steeds preciezer) routekaart vormen naar aanvullende documenten.’

De analyse *A Crack in the Shell* die CIEL deze donderdag publiceerde gaat terug in de tijd tot eind jaren vijftig om te laten zien dat Shell zich toen al bewust was van de risico's van klimaatverandering. De hoofdlijnen van die analyse en de achterliggende documenten kun je binnenkort ook op De Correspondent lezen.

Laten we de feiten tot dusver op een rij zetten.

- Shell begreep al sinds zeker 1986 dat klimaatverandering ‘dramatische veranderingen’ zou veroorzaken en dat mogelijk ‘sommige stukken van de aarde onbewoonbaar’ zouden worden.
- Het bedrijf wist dat onzekerheid in de klimaatwetenschap nooit een excuus kan zijn om niks te doen.
- Shell rekende in 1986 al uit hoeveel uitstoot het concern veroorzaakte - 4 procent van de wereldwijde CO₂-uitstoot in 1984 – en het begreep al sinds zeker 1998 dat het aanboren van ‘onconventionele’ olie- en gasbronnen, zoals schaliegas, de klimaatdoelen waarschijnlijk onhaalbaar zou maken.
- Het bedrijf heeft daar desondanks zeker tien jaar twijfel over helpen zaaien in de VS en is nog steeds lid van brancheverenigingen die klimaatactie tegenwerken.

In Shells jaarlijkse *Statement of General Business* staat al sinds 1997 dat de Shell-businesses zich willen gedragen ‘als verantwoordelijke burgers van de samenleving’. Mijn analyse van de documenten laat zien dat Shell die verantwoordelijkheid niet of onvoldoende neemt. Ik ben

benieuwd tot welke conclusie jullie komen na het lezen ervan. Laat het me weten in de bijdragen.

Shell heeft ondanks herhaalde verzoeken niet tegenover De Correspondent willen reageren

Wil je dit onderwerp volgen?

Als correspondent Klimaat & Energie onderzoek ik de oorzaken van de klimaatcrisis en onze toekomst op een steeds warmere aarde.

Blijf op de hoogte via mijn wekelijkse mail >

Lees verder:

Shell krijgt de keuze: stop met olie en gas of verantwoord je voor de rechter

Milieudefensie daagt Shell voor de rechter tenzij het olieconcern binnen acht weken toezegt de uitstoot van broeikasgas die zijn activiteiten veroorzaken tot nul te beperken in 2050. Dat heeft Milieudefensie woensdag bekendgemaakt. Als Shell zo'n zaak verliest, schept dat een precedent waar alle fossiele-energiebedrijven van huiveren.

Lees het verhaal van Jelmer hier terug >

De klimaatadvocaat die de staat versloeg, kruist nu de degens met Shell

Roger Cox, de advocaat die de klimaatzaak van Urgenda tegen de staat der Nederlanden won, neemt het nu op tegen Shell. Ontmoet de man die strijdt voor een wereld waarin mensen niet hoeven te vluchten voor klimaatverandering.

Lees het verhaal van Jelmer hier terug >